

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1984/115
KARAR NO : 1985/25

ÖZET : Sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber, 1402 sayılı Yasa'nın 13/a-b.maddesindeki süre ve bağlantı koşullarını içermeyen suça ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Hıdır Çökelik

O L A Y : 10.10.1977 günü öğrenci olan sanığın, Pertek Lisesinde diğer öğrencilere kürtçülük propagandası içerikli bildiri dağıttığı ileri sürülerek TCK'nun 142/3-5-6., madde ile tecziyesi istemiyle Pertek Sorgu Hakimliği'nce 20.3.1978 günlü, 1977/16-1978/6 sayı ile; hakkında son soruşturmanın açılmasına karar verilmiştir.

Pertek Asliye Ceza Mahkemesi, 9.5.1979 günlü, 1978/29, karar 1979/25 sayı ile; atılı suçun sıkıyönetim ilanına neden olan olaylardan olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 16.10.1979 gününde, 1979/270-102 sayı ile; sanığın TCK'nun 142. maddesi uyarınca mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu karar sanık tarafından temyiz edilmiştir.

Askeri Yargıtay 3. Dairesi, 29.4.1980 gününde, 1980/177-163 sayı ile; sanığa atılı propaganda eyleminin, şiddet eylemi niteliğinde olmamasına göre, sıkıyönetim ilanını gerektiren suçlardan bulunduğu kabul edilemeyeceği ve sıkıyönetim askeri mahkemesinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olduğuna dair de dosyada bir belge bulunmadığından görevsizlik kararı verilmesi gerektiği yönünden mahkumiyet hükmünü bozmuştur.

Askeri Yargıtay Başsavcılığı bu ilama karşı itiraz etmiş ve,

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, 19.6.1980 gününde, 1980/73-74 sayı ile (sanığa müsnet suç 10.10.1977 günü işlenmiş TCK'nun 142. madde kapsamına giren, ırkçılık mülahazası ile propaganda suçu olduğundan sıkıyönetimin ilanından önce işlenmiş bulunan bu suçta görev konusu 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre çözümlenmelidir.

Dairenin gerekçesi 1402 sayılı Yasa'nın 1728 sayılı yasa ile değişik 13. maddesine tamamen uygundur. Kuşkusuz aynı amaca yönelik şiddet eylemi ve buna ilişkin dava yoksa tek başına propaganda suçunu sıkıyönetim askeri mahkemesinde yargılanması savunulamaz.

Şiddet eylemine ilişkin davayı belirleyen bir kaydın dava dosyasına konması 13.madde ölçüsündeki irtibatın belgelenmesi bakımından yararlı olur.Ancak,ırk mülahazası ile bölücülüğe yönelik şiddet eylemlerinin varlığı ile buna ilişkin davaların sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olduğu gerçeği artık bilinen bir konu halini almış ve bu konuda tanzim edilen iddianameler ile verilen kararlar her türlü yayın organları ile bir nevi ilan şeklinde duyuruluyor ve bu nevi davaların aleni olarak duruşmaları sürdürülüyorsa,sıkıyönetim adli organlarının dökümanlarında da kayıtlı bu davaların dava dosyasında gösterilmediği gerekçesiyle hükmün görev yönünden bozulmasına karar vermek aslında sıkıyönetim askeri mahkemesinin görevine giren bir davanın görevsizlik kararı ile Adli Yargıya gönderilmesi sonucunu doğurur.Bu nedenlerle 3.Dairenin görev yönünden bozmaya ilişkin kararının kaldırılmasına ve sanığın temyiz itirazlarının incelenmesi için dava dosyasının daireye tevdiine)karar vermiştir.

Dosya yeniden kendisine gelen Askeri Yargıtay 3.Dairesi 17.7.1980 gününde, 1980/272264 sayı ile; noksan soruşturma ile verilen mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar vermiştir.

Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 20.1.1981 gününde,1980/462-1981/13 sayı ile;atılı suçun 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/a.maddesindeki üç aylık süre dışında işlendiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece,Pertek Asliye Ceza Mahkemesi ve Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında,2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve bu uyuşmazlık çözümlenmeden dosya kendisine gelen Pertek Asliye Ceza Mahkemesi duruşmaya devam ederek 13.10. 1982 gününde,esas 1981/25,karar 1982/44 sayı ile;sanığın TCK'nun 142.maddesi uyarınca mahkumiyetine karar vermiştir.

Bu kararın sanık ve üst savcı tarafından temyiz edilmesi üzerine,

Yargıtay 9.Ceza Dairesi,20.4.1983 gününde,1983/1091-1192 sayı ile;(Elazığ Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi ile Pertek Asliye Ceza Mahkemesi kararları arasındaki olumsuz görev uyuşmazlığı çözümlenmeden davaya bakılarak yazılı şekilde hüküm kurulmasının yasaya aykırı olduğu) gerekçesiyle mahkumiyet hükmünün bozulmasına karar vermiştir.

Pertek Asliye Ceza Mahkemesi,25.4.1984 günlü,1983/31,1984/15 sayı ile; muhakemenin durmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş ve dosya Pertek C.Savcılığı'nın 23.5.1984 gün,1977/110 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Kenan Terzioğlu'nun Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, A. Mazhar Akman, Türkan Güven, A. Cemal Göğüş, Necati Karakış, ve Yavuz T. Özgen'in katılmaları ile yaptığı 28.1.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Sanığa atılı suç Tunceli ilinde 26.4.1979 günü ilan olunan sıkıyönetimden üç aydan daha önce 10.10.1977 günü işlenmiştir.

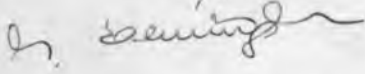
Bu suçun amacı, cumhuriyeti, vatan ve milletin bütünlüğünü, bölünmezliğini, bağımsızlığını, milli güvenliği tehlikeye düşürmeye temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik olayların fikri ve eylemsel yapısını önceden oluşturmak olduğundan MGK'nin 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamında ve öte yandan suçun siyasal-ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanması nedeniyle sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu açıktır,

Suçun, (Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun karar tarihi olan 19.6.1980 gününden daha sonra 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı Yasa ile 29.9.1980 günü değiştirilen) 13. maddesinin (a) fıkrasındaki üç aylık süre dışında işlenmesine ve sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suç ile genel ve ortak amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantılı olarak işlendiği hususunda dosyada somut kanıt bulunmamasına göre anılan maddenin (b) bendindeki bağlantı koşulu da gerçekleşmediğinden davanın Adli Yargı yerinde görülmesi ve bu nedenle Pertek Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle Pertek Asliye Ceza Mahkemesi'nin 9.5.1979 günlü, esas 1978/29, karar 1979/25 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması'na 28.1.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Kenan Terzioğlu

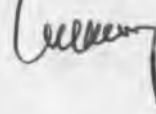
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

A. Mazhar Akman

Üye

Türkan Güven

Üye

A. Cemal Göğüş

Üye

Necati Karakiş

Üye

Yavuz T. Özgen

gk

G/T.